جەر جۇزىنىڭ ەڭبەكشىلەرى بىرىگىڭدەر!

جەر جۇزىنىڭ ەڭبەكشىلەرى بىرىگىڭدەر!

ЭНБЕКШИ КАЗАК
ЕЖЕДНЕВНЫЙ ОРГАН
ЦИК и Крайкома В. К. П. (б)
КАЗРЕСПУБЛИКИ.
Год издания пятый.
Адрес: Кзыл-Орда, редакция газеты „Энбекши Казак".

گازەت باعاسى:
ۇش ايعا 1 سوم 45 تيىن
التى ايعا 2 سوم 80 تيىن
بىر جىلعا 5 سوم 50 تيىن

جارنامە باعاسى:
1 - بەتكە پەتيت جولى 50 ت.
باسقا بەتتەرىندە 35 ت.
سوڭعى بەتىندە 30 ت.
جۇمىسكەرلەرگە 50 ت.

قازاقستان ولكەلىك كوممۋنيست پارتياسى (ب) كوميتەتىنىڭ گازەتى.

1921 - ىنشى جىل نويابردىڭ 7 - سىنەن شىعا باستادى.

باسقارما مەن كەڭسە ادرەسى: قىزىل وردا، بۇرىنعى پوشتا ۇيىندە.

جالپى وداقتىق كوممۋنيست (بولشەۆيك) پارتياسى

ەڭبەكشى قازاق

كۇندە شىعادى.

№ 63 (500) | 1926 جىل، مارتتىڭ 22 - ى، دۇيسەنبى | № 63 (500)

قىتايدىڭ پەكين قالاسىندا قىرعىن بولىپ جاتىر.

ۇلتتار بىرلىگىنىڭ تولىق جيلىسى بولىپ وتتى.

قىتاي ۇكىمەتىنىڭ قىرعىنى.

پەكين. مارتتىڭ 18 ى كۇنى شەت ەلدەردىڭ قىتاي ۇكىمەتىنە جىبەرگەن ۇلتيماتۋمىنا نارازىلىق بىلدىرۋ ۇشىن قىتاي ۇكىمەتىنىڭ باستىعى دۋان تسىزى جۇيگە بارعان ادامدارى دۋان تسىزى جۇيدىڭ كوزەتشىلەرى اتقىلاعان: 17 كىسى ولگەن، جارالانعان تيىن كوپ. قىتاي ۇكىمەتى، اقتان تاياق الىپ بولسا كەرەك. كوزەتشىلەر ارالاسى بارىپ ايىپتاپ، ۇلت قوزعالىسىن باسۋعا كىرىسكەن سياقتى. پەكين قالاسىنداعى ستۋدەنتتەردى قىزمەتىن توقتاتىپ، كەڭسەلەرى باسقىنشىلاردىڭ قولىندا بولىپ جاتىر. پەكين قالاسىندا جيىلىس توقتاتىلعان. قالىڭ ەل نارازى، ۇكىمەتتەن قورقادى. قالادا ماي جاعىپ ودىر. گازەتتىڭ كوبى دۋان تسىزى جۇيەنى ايىپتاپ، وتىنىڭ باسىنان قايتۋىن سۇراپ جازادى. مىسقىلشىلار قارعىس كىتاپ كوتەرىپ، ۇيىپ تۇرىپ جاتىر.

جەر مەكەمەلەرىنىڭ سەمەزى نە دەدى

جاقىن ارادا باسىلعان جەر مەكەمەلەرىنىڭ 3 - ىنشى جيىلىسى بولىپ وتتى...

بۇل سوز باسقادان كورى ىسىرەسە قازاقستاندا جاقىن. قازاقستاننىڭ جارىم تىرشىلىگى، شارۋا جاعدايى قانداي؟ مال شارۋاسىن كوركەيتۋدىڭ ول جاعدايىنا قالاي بەيىمدەۋ كەرەك؟ وعان قانداي جول قولايلى؟ ورىس مالى قىس - جازى ورىستە قولدا بولسا، قازاق مالى تەبىن مەن شىعادى، ورىس شارۋاسى كوللەكتيۆ سيىرعا كوز تىككەندە، بىزدە بىردەن سوعان ۇمتىلامىز با؟ الدە اۋەلى ورىس شارۋاسىن جەتكىزۋ كەرەك پە؟ تاعى باسقا وسىنداي ۇ - رانۋلار توڭىرەگىندە سىيەزدىڭ قارارلارىن الداپ شىققاندا، ىسىرەسە قازاق شارۋاسىن جەتكىزۋ جاعىندا... مال شارۋاسىن كوركەيتۋ جوسپارىن قازاقستان جاعدايىنا بەيىمدەگەندە، الدىمەن ەسكەرىلەتۋىن باسەلەلەرى بولار. بۇل سياقتى قازاقتىڭ ەگىن شارۋاسىن جاڭا جولعا قويعاندا قاي جولدى ۇستاۋ كەرەك؟ قازاقتا بىردەن 5 ەگىسكە ۇستاۋعا بولمايدى. اۋەلى 3 ەگىستى دۇرىستاۋ كەرەك. جەردى دۇرىس پايدالانۋ، كوبىرەك وتىرىقشىلاندىرۋ... جەردى دۇرىس پايدالانا ىسىرۋ. الدىمەن ەگىن ەگۋدى، كورشىمىز ورىس ماجيتتەن ۇيرەنۋ...

ۇلتتار بىرلىگىندە.

لوندون. مارتتىڭ 17 - سى كۇنى ۇلتتار بىرلىگىنىڭ تولىق جيلىسى بولىپ وتتى. برازيليا ۇكىمەتى...

ماۋسىمسىز جۇمىستار

قىزىل قابارلار.

ماسكەۋ 21|III ...

پاريج كەڭەسىنىڭ ...

ماسكەۋ 19|III كەڭەستەر وداعىنىڭ ... جەرىنەن پاريج كامەۋ - ناسى كۇنى مەن ... كۇنىنىڭ ... قابار كەلىپ جاتىر.

...سى كۇنى قىزىل وردادا...

... ۇيمەسى تۇزۋنىستەگى (اپرىكادا) تۇرمەنىڭ ... قامالعان ەدى. ... ۇيمەسى بەلەن تۇرمەسىندەگى، ... ۇيمەسى ... ۇشىندەگى تۇرمەسىندەگى ... قامالعان ەدى.

تەلەگرام قابارلارى

رەسەي لەنينشىل كوممۋنىس جاستاردىڭ 7 - نشى سيەزىندە.

ماسكەۋ 21|III ە. مارتتىڭ 20-ى كۇنى كامسومولدار سيەزىنىڭ كەشكى ماجىلىسى شەف قاراۋ ىندامى كامسومول، قىزىل اسكەر جانا قىزىل فلوتقا ارنالدى. تۇرلى فلوتتان كەلگەن وكىلدەر كامسومولدار سيەزىن قۇتتىقتاپ سوز سويلەدى، كەڭەستەر وداعىنىڭ تەڭىز كۇشتەرى كەڭەستەن بارابار بولۋى كەرەك ەكەندىگىن ايتتى. قىزىل فلوتتى قۇرۋدا كامسومولدىڭ قىزمەتى كوپ ەكەنىن ايتتى. سيەزبارلىق قىزىل اسكەرلەرمەن فلوتتى قۇتتىقتاپ تەلەگرام جىبەرۋگە بولدى.

رەسەي لەنينشىل كوممۋنىس جاستاردىڭ بۇكىل وداقتىق 7 نشى سيەزى

مارتتىڭ 19-ى كۇنى رەسەي لەنينشىل كوممۋنىس جاستاردىڭ 7 نشى ...

پرولەتارياتتىڭ جانا وسىپ كەلە جاتقان جاس بۋىنىن الەۋمەتشىلدىك ورى كالسىكە كوبىرەك تارتۋ كەرەك. ماتەريال جولداستىڭ باياندامالارى جايىندا كوپ تالاس بولدى.

رەسەي لەنينشىل كوممۋنىس جاستاردىڭ 7 - نشى سيەزى.

رەسەي لەنينشىل كوممۋنىس جاستاردىڭ 7 - نشى سيەزىنىڭ 20 - نشى مارتتاعى ورنەگى ماجىلىسى كامسومولدىڭ ازىل - قىسناقتاعى ... تۇرالى جولداس ... باياندامالارى ارنالدى. ول تۇرالى ... جولداس ... سويلەدى.

جازعى قاراي ەل شارۋاسىنىڭ مۇقتاجى.

ەگىس ناۋقانىنا قارسى ەلدەگى كوبىنەسە كولىك - سايمان، تۇقىم ەستىق جوق. ەلدىڭ بۇل مۇقتاجدارىن ۋاقىتىمەن تاۋىپ بەرۋ بۇ كۇنگى مىندەت

ناۋرىز كۇنى.

كۇن شۋاقتا مۇجىراپ،
بۇركەنىپ ەسكى قۇرىمەن،
ەنالاد ولجان بالاسىن:
— قاراعىم، سۇلۇم قۇلىنىم!
قىسقى ۇزاقتا بۇرسىپ
مۇكەدە بولىپ ولىپ ەك.
جاڭعىرىپ ەندى جاز تۋدى.
كەنەبىتىن كوبەلەك تىگىپ ەم.
قالىڭ قار ەرىپ سۋ بولىپ،
ساي سالالار كۇرىلدەر.
كوك شوبى شىعىپ جەلكىلدەپ،
مىڭداعان اق دۇنيە كۇلەدى.
كورەمىسىڭ دۇنيە... ۇنادىڭ.
كورىك تابىلىپ ات ولىپ،
بايەگە، ۇساق كەلەرسىڭ.
جۇرتتان جەكە ناق بولىپ

* * *

ولىدا ۇرشىق بۇكشەڭدەپ.
كەمپىر كەلەدى شۋاقتا:
— مەشالىم قايتىپ كوتەردى.
كەتىپ ەدى مانا سۇۋاقتا.
كۇن شىرايى، كەلىپ اۋ
جاز بوپ قالعان سەكىلدى.
— ايتپىدىڭ، مەن ۇرىزعا.
استىنا كوجە ەتكىدى!
— اجاپ بولادى ءبىر دەمە
كوك اتتىڭ ساڭى شەگەسىن.
الدە، ۇزىك قۇرىمسىڭ؟
قىلمىك قالمىق ەتەسىن.
— ناۋرىزدى تويلار ءبىر كۇنى بار،
سويعان جوقپىز سوعىمدى.
— ولى كۇنى، قوي دەمە
تاپ دەيمە سامان جوعالدى...

* * *

كوڭ، كوڭ... ەندى كەمە
بەركەبالىق ۇيىندە.
بەيداي كوجە بولالىپ.
بەرجىپا بەسكەن كۇيىندە.
دەۋلەتتى بولسىن ناۋرىزىڭ!
جاڭا تىلەك ءبىتى جەر.
سامارقان ناسى مىرگەن.
ناۋرىزدىك تويى، دەمدى بول...»
شالدار كىردى كەگەسكە.
باياعىدان باستالدى.
قىزدان پىشاق سۇۋىرىپ،
شال قولىنا باستى الدى...

بەيسەبەت.

قارالىپ جاتقان ءبىر جۇمىس

مارتتىڭ 13-ىنەن باستاپ قازاقستاننىڭ جوعارى سوتىندا ايماۋىت ۇلى جۇسىپبەك، جۇسىپ ۇلى احمەت سابا، بايەن ۇلى الياس، ەسالجان ۇلى شايقى، فارۋق ۇلى قاراكەلدىنىڭ قىلمىستى ءىسى قارالىپ جاتىر.

بۇل ازاماتتار قىلمىس زاكوننىڭ 105، 106، 113 ستاتيالارى بويىنشا ايىپتالىپ وتىر. ءىسى بەسەۋىنىڭ كوبى الدۋمەت — كەڭەس قىزمەتىندە ارالاسىپ جۇرگەن ازاماتتار، اسىرەسە جۇسىپبەك بىركەن قازاقتا بەلگىلى ادەبيەت جازۋشىسى، ادەبيەت قىزمەتكەرى — شىعار جازۋشىلاردىڭ ءبىرى. بۇلاردا نە بولدى؟ وسىلار شىنىمەن اق جوعارى سوتتالعاندار دا كورسەتىلگەن اۋىر قىلمىستى ىستەگەنى راس پا ەكەن؟ ارينە، مۇنى سوت تەكسەرىپ، از كۇننىڭ ىشىندە انىق.

وتكەن 1921 — 1922 جىلداردا كەڭەستى ۇرسىپ كوپ جەرلەردە ەشنارا مەيىرسىزدىك قازاقستان ولكەسىنىڭ كوپتىرىسى جاعىندا بولعان اشارشىلىق ەلى مىڭ كىسىنىڭ ءومىرىن كەلتىرگى ەمەس. سول ۋاقىتتا ۇكىمەت اش ەلگە جاردەم كورسەتۋ ۇشىن تۇر-تۇرلى شارالار قولدانىپ، حالىقتىڭ كوشىن وسى جولعا جۇمسادى. بۇل اشارشىلىق سۋداي كوشتى، سولداي قىرىلعانىن ەلدىڭ ءبىرى جىلدىڭ ەل جاقسى جەرگە ەمەس ءبىر جاعىنان وزىن اسىرادى. جاقتان جاردەم كورسەتە باستادى.

بۇل اشارشى، وسىنداي جاردەم بەرگەندىكتە ءبىرى سەنداي جازعى كۇن جەتىپ، ەكە جاردەم جەتپەدى.

... قالعانى كورسەتۋ شارالارىنىڭ اراسىنان جاردەمنەن سۋلىپ وسىرىپ...

ءبىر جۇمىس

مارتتىڭ 9-ى كۇنى سەمەيدەگى قازاق ازاماتتارى جيىلىس جاساپ (مەجىلىس باستىعى ايماۋىت ۇلى جۇسىپبەك)، اشىققان ەلدەرگە سەمەي گۋبەرنەسىنەن جىلۋ جيناۋ ماسەلەسىن تەكسەرىپ، ءبىر قاۋلى كەلتىرگەنىن كەيىن، مارتتىڭ 15-ى كۇنى قازاقستان كىندىك اتقارۋ كوميتەتىنە، قازاقستاننىڭ اشارعا جاردەم بەرەتىن كىندىك كوميتەتىنە، تۇركىستان كىندىك اتقارۋ كوميتەتىنە تۇركىستان اشارعا جاردەم بەرەتىن كوميتەتكە مىناداي تەلەگرام بەردى:

«سەمەي گۋبەرنەسىندەگى قازاق قىزمەتكەرلەر جيىلىسى قازاقستان، تۇركىستاندا اشىققان ەلگە جاردەم بەرۋ ماسەلەسىن قاراستىرعاننان كەيىن مىناداي قورىتىندىعا كەلدى: قازاقستاننىڭ كوپ ولكەسىندە اشارشىلىق، جەر تەگىس جۇتتان قالعان بولعاندىقتان، كۇزگى ۇكىمەتتىڭ اشار كوميتەتىنە ارقىلى بەرگەن جاردەمى قازاق حالقىن اشتىقتان قۇتقارۋعا از، تولىق جەتپەيدى. مۇمكىن ەمەس: سوندىقتان قازاق حالقىنا جاردەم بەرۋ شاراسى باسقاشا بولۋ كەرەك. جيىلىستىڭ پىكىرى بويىنشا بۇل شارا: قازاقتىڭ جاۋاپتى قىزمەتكەرلەرى بىلەتىن ايىرىقشا جاردەم كوميسسيا اشۋ، كوميسسيا مۇشەلەرى، تىلەگەن قازاق ازاماتتارى ەلگە شىعىپ، جۇرتتى كوپ ەرىكتى ويدا بارلىق قالعانى ءوز جۇمىسقا كورسەتۋ، ءوز ەركى مەن بەرەتىن جاردەمىن جيناۋ، ياعني سالۋ، ساتۋ، كولىكتى، باسقا تۇرلى جينالعان نارسەلەردى اشىققان ەلدەرگە جەتكىزۋ. ءبىز جەتكىزۋ. اش ەلدى كەرگۋبرنيا، قازاقستاننىڭ، تۇركىستاننىڭ توق گۋبەرنالارى، جەرگىلىكتى كوشىرۋ. ۇستىمىزدەگى جايدى حالقىن اشىراپ، كوپ قىستاپ جاتقان ۇرى جاقتا ەكىنشى قازاق ازاماتتارى اتقا مىنىپ جەتپەيدى. ولار تارىدىڭ ادامدار كوپ ەلدى ءدوپ بىلەدى. سوندىقتان كەڭەس ۇكىمەتىنىڭ نازارىن رۇقساتىن وتىنەدى.

1) سەمەي گۋبەرنەسىندە كەرەگى اشار كوميتەتىنەن باسقا، اشىققان ەلگە ءوز بەتىنشە جاردەم بەرەتىن ايرىقشا قازاق كوميتەتىن اشۋعا؛

2) ول كوميتەتتىڭ ءىس قىلاتىن ورنى سەمەي، ادەيى مەن اشىققان

ەلدىڭ ىشىنە... يەمىرشىلىك كەرسەتكىش جەرلەرىنە...

بەيسەبەت.

پىندا پارتيا باسشىلىعىنا كەرەكتى بولاتىن قيىنشىلىقتار كوپ. ءوسى كۇننەگى كۇن سايىن كۇشەيىپ كەلە جاتقان جۇرتتىڭ بەلسەندىلىگى مەن ۇلت ۇلتتىڭ اراسىنداعى باسەكەلەستە پارتيا باسشىلىعىن ودان قيىنداتىپ وتىر.

ءوسى قيىنشىلىقتىڭ سەبەبىنەن پارتيا باسشىلىعى كوڭىلدەگىدەي بولماي كەلەدى. ورتالىقتا بولسىن، جەر-جەردە بولسىن كەمشىلىك جوق ەمەس. ءوسى كۇنگە شەيىن ولاي كەلدى. مەن ورتالىقتارىڭ مۇڭى تەكسەرىلىپ، قالاي دەڭگەيى جەرى بار، نە دەن كەم-كەتىك بولىپ وتىر — كەڭەس جولى مەن ۋداعىداي شىنىڭ الماي كەلەمىز. جاڭا دۇرلىپ، ارقايىپ كەلە جاتقان جۇمىسشىلار مەن زاراسىنداعى مارادەي «س از، وقۇ — اقارتۋ» جۇمىسىنداعى كەرەكتى كەمشىلىكتەر...

استانا سوتىندا

سوت تەرگەۋىنىڭ بارىسى.

مارتتىڭ 17 - ى كۇندىزگى ماجىلىسى.

[illegible]

ولكەلىك مەكەمەلەردە.

قازاقستاننىڭ ەشكى ساۋدا كەمەسەرەتىندە

[illegible]

قالىق كەمەسەرلەر كەڭەسىندە.

[illegible]

باسقارماعا قاتىنار.

ۋنىرىك ايناقانى نە؟

[illegible]

قاسىنداعى بولىسىنان جاۋاب.

[illegible]

بارىمتا ەتكەندەرگە.

[illegible]

جيھان - تەرگەن

[illegible]

ۋاقىتشا شىعارۋشى: مايلى ۇلى بەيسەمبەت.

Вр. редактор: Б. Майлин.

г. Кзыл- Орда типография Казгосиздата

Казглавлит № 46 Тираж 1950 экз.